pat aptikta nemažai buitinės keramikos fragmentų, kurių puošybos motyvas imituoja pintą virvutę (99–100 pav.). Be šių radinių, aptikta ir keletas puodyninių bei plokštinių koklių fragmentų, stiklo dirbinių, monetų, medalikėlis, peilis.

INVESTIGATIONS AT THE KRANTO STR. 9

In 2005 the LII MTS performed an archaeological investigation in the old town of Trakai at the Kranto Str. 9. Two plots were investigated dividing each of them into 8 trenches. In the plot 1 at the outbuilding location a 36 cm thick cultural layer dating to the 15th – 20th century was discovered. In the trenches F and H of the plot 1 seven fragments of vertically infixed piles were discovered. Presumably this was a pile-type foundation of some building or a fence fragment. In the plot 2 at the dwelling-house location a 3,2 m thick cultural layer dating to the 15th – 20th century was established. In the trenches A an H of the plot 2 two fragments of vertically infixed piles were found. In the trenches E, F and G of the plot 2 a stone foundation built of average-size stones was discovered. The foundation dated to the early or mid 20th century. During the investigation a numerous fragments of household pottery bearing decorations typical to the Trakai city, such as waves, rolls and dents, were collected (Fig. 96–100). Besides that, a lot of household pottery fragments bearing an ornament imitating a twisted rope were found.

TYRINĖJIMAI TRAKUOSE

Vytautas JUŠKAITIS

2005 m. archeologiniai tyrinėjimai vykdyti 3 Takų senamiesčio vietose: Karaimų g. 53 ir 55, Trakų ir Karaimų gatvių sankryžoje ir Vytauto g. 6.

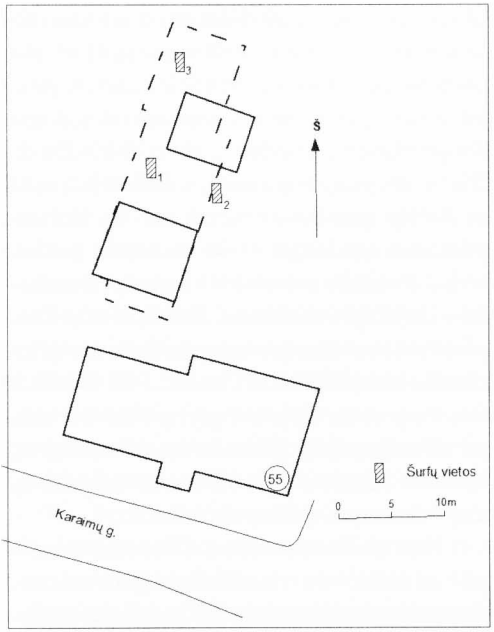
Karaimų g. 53 ir 55 namų kieme Trakuose, kur buvo numatyta statyti gyvenamąjį namą, buvo tikrinama, ar šioje vietoje išlikęs kultūrinis sluoksnis. Būsimo namo vietoje jau stovi du pastatai su rūsiais, todėl čia kultūrinis sluoksnis jau suardytas.

Iš pradžių atlikti žvalgomieji tyrinėjimai, kurių metu iškasti trys šurfai (101 pav.). Du buvo tarp jau esančių pastatų ir vienas į Š nuo jų. Šurfai orientuoti Š–P kryptimi, 1x2 m dydžio. Taigi iš viso tyrinėtas 6 m^2 plotas.

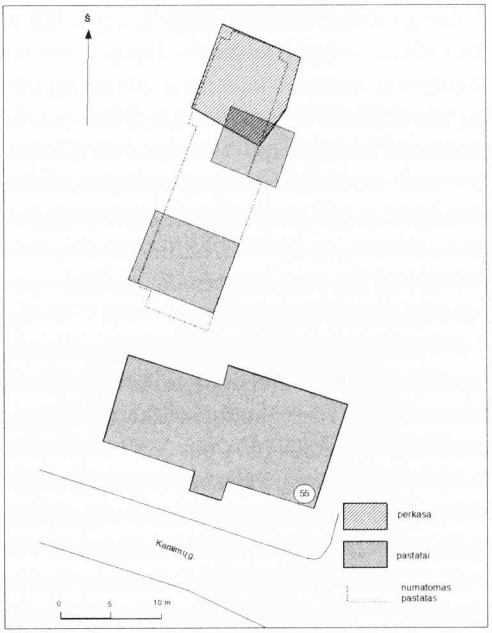
Tyrimų vietoje žemės paviršiaus nuolydis yra iš P į Š. Šurfų 1 ir 2 vietoje kultūrinis sluoksnis suardytas XX a. Įžemis prasideda 0,8–1,3 m gylyje nuo dabartinio žemės paviršiaus.

Šurfo 3 vietoje išskirti du kultūriniai sluoksniai. Viršutinis 0,9–1 m storio sluoksnis susiformavo XX a. II pusėje. Absoliuti dauguma radinių, rastų šiame sluoksnyje, yra iš XX a.: plytos, butelių šukės, vinys, buitinė keramika, gyvūnų kaulai. Žemiau atsidengė 30–40 cm storio tamsiai pilkos žemės sluoksnis, kuriame rasta XVI a. pabaiga – XVIII a. datuojamų radinių: buitinės keramikos, koklių fragmentų. Po juo atsidengė įžemis – smulkus žvyras. Šurfo gylis buvo 1,3–1,4 m.

Š dalyje aptikus kultūrinį sluoksnį, čia, būsimo pastato vietoje, iškasta 8x8 m dydžio perka-

101 pav. Karaimų g. 53, 55 žvalgomųjų archeologinių tyrinėjimų situacijos planas. *V. Juškaičio brėž.*
Fig. 101. Situation layout of archaeological test investigation an the Karaimų Str. 53 and 55.

102 pav. Karaimų g. 53, 55 archeologinių tyrinėjimų situacijos planas. *V. Juškaičio brėž.*
Fig.102. Situation layout of archaeological investigation an the Karaimų Str. 53 and 55.

sa. Iš viso ištirtas 64 m^2 dydžio plotas (102 pav.).

Viršutinė kultūrinio sluoksnio dalis perkasos vietoje buvo 0,8–1,5 m storio. Šis sluoksnis iš pilkos žemės, kurioje gausu XX a. datuojamų radinių: plytų, čerpių, buitinės keramikos, vinių, stiklinių buteliukų, švirkštų, toliaus ir t. t. Po šiuo sluoksniu atsidengė 10–40 cm storio tamsiai pilkos žemės sluoksnis, kuris išliko ne visame plote. Šiame sluoksnyje aptikta rozetinio koklio, dubeninių koklių fragmentų, buitinės keramikos ir neaiškios paskirties kaulinis dirbinys. Po šiuo sluoksniu atsidengė įžemis – žvyras.

Palei pat Š perkasos sienelę atsidengė 70–80 cm pločio, 50–70 cm aukščio, R dalyje 20–40 cm aukščio pamatų fragmentas. Pamatai krauti iš 15x20x22; 20x20x25; 33x22x25 cm ir panašaus dydžio akmenų. Akmenis rišo šviesiai rusvos spalvos skiedinys. Dalis šių pamatų suardyti kasant pamatus kitam pastatui XX a. antroje pusėje.

Trakų ir Karaimų gatvių sankryžoje buvo statomi valymo įrengimai. Iš pradžių žemės kasimo darbai vyko be archeologų. Tai pastebėjus darbai buvo sustabdyti.

2005 m. tyrinėta perkasa yra į P nuo Karaimų ir Trakų gatvių sankryžos, į Š nuo Totoriškių ežero (103 pav.). Perkasa orientuota ne pagal pasaulio šalis, o pagal tai, kaip eina kanalizacijos vamzdis.

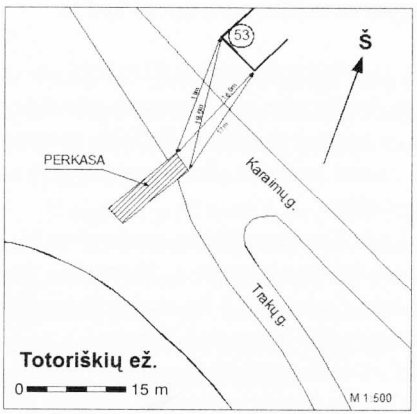
Perkasa buvo 1,5x14 m dydžio. Taigi iš viso ištirtas 21 m^2 plotas. Perkasos vietoje vir-

šutinė kultūrinio sluoksnio dalis suardyta XX a. Ją sudaro velėna, supiltiniai žvyro ir smėlio sluoksniai, elektros kabelių ir šiluminių trasų perkasimai. Suardytas 1,3–2,2 m storio sluoksnis, kuriame aptikti radiniai tik iš XX a. Po šiuo sluoksniu prasidėjo juodos žemės sluoksnis. Jame aptikta XVIII–XIX a. datuojamų radinių, daugiausia buitinės keramikos šukių, taip pat pasitaikė koklių, stiklinės taurės fragmentų, kaltinių vinių.

Vytauto g. 6 buvo numatyta statyti namą su rūsiu. Pradėjus archeologinius tyrinėjimus didesnė dalis rūsio jau buvo iškasta. Tyrinėtas tik 11 m² plotas (104 pav.). Kiti 58 m² iškasti be archeologų. Pastebėjus nelegalius kasinėjimus buvo informuotas KPD. Archeologinių tyrinėjimų metu buvo iškasta rūsio PR dalis. Perkasa netaisyklingos formos. Jos ilgis iš R į V – 11,8 m, plotis iš Š į P plačiausioje vietoje – 8 m, gylis – 2–3 m.

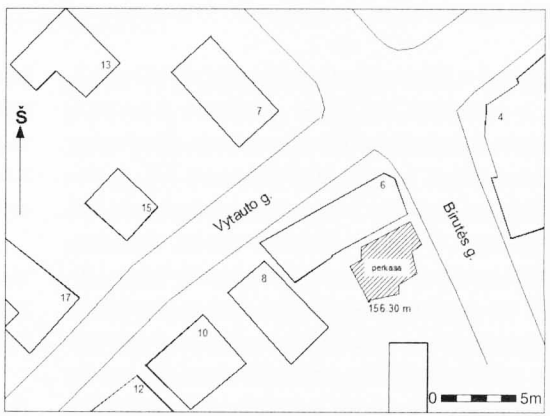
Kaip jau minėta, prieš pradedant archeologinius tyrinėjimus didesnė namo rūsio dalis buvo iškasta. Liko neiškastas tik 11 m² plotas perkasos R dalyje. Pradėjus kasti šį plotą 10–15 cm gylyje nuo žemės paviršiaus atsidengė akmenų grindinys, dėtas iš 10–25x10–20x10–20 cm dydžio akmenų. Išliko tik 2,8x2,1 m dydžio grindinio fragmentas. Po akmenų grindiniu atsidengė 60–90 cm storio pamato viršus. Pamatas mūrytas iš akmenų, rištas moliu su žvyro priemaišomis. Išliko pamato kampas. Pamatas dėtas daugiausia iš akmenų, kurių matmenys nuo 15x15x10 cm iki 30x40x50 cm. Tarp akmenų yra ir plytų. Pamato kampo vidinėje pusėje išliko buvusios arkos fragmentas. Pamatus datuoti sunku dėl jų fragmentiškumo ir tyrimų apimties.

Nuo perkasos viršaus fiksuotas tamsiai pilkos žemės su smulkiomis griuvenomis sluoksnis, susiformavęs XX a. Jame aptikta vielos, buitinės keramikos, stiklinių butelių, koklių fragmentų, kulka, trys monetos. Vie-

103 pav. Trakų ir Karaimų gatvių sankryžos archeologinių tyrinėjimų situacijos planas. *V. Juškaičio brėž.*

Fig. 103. Situation layout of archaeological investigation an the crossing of the Trakų and Karaimų Str.

104 pav. Vytauto g. 6 archeologinių tyrinėjimų situacijos planas. *V. Juškaičio brėž.*

Fig.104. Situation layout of archaeological investigation an Vytauto Str. 6.

na iš monetų prastai išlikusi, bet ant jos matosi Lenkijos erelis. Ji datuojama XX a. pradžia. Kitos dvi monetos gerai išlikusios: tai 1857 m. Rusijos imperijos moneta, nukaldinta Aleksandro II valdymo laikotarpiu, kita taip pat kaldinta Rusijos imperijoje – 1915 m. 10 kapeikų. Šiame sluoksnyje aptikti apvalūs ir keturkampiai buteliai. Ant vieno iš butelių yra užrašas: BROWAR JANA GOTZA w OKOCIMIE WŁASNOSC FIRMY. Ant kito butelio išlikusi tik apatinė užrašo dalis: J. MARGOLISA w GRODNIE 04 L. Rastas plokščio koklio fragmentas be ornamento. Jis dengtas žalia glazūra. Tyrinėjimų metu šiame sluoksnyje rasti keli metaliniai dirbiniai: kulka, ženklelio užsegimas, spyna. Šiame sluoksnyje aptiktos keramikos šukės yra žiestos. Jos dengtos žalsva ir rusva glazūra.

1,1 m gylyje nuo dabartinio žemės paviršiaus prasideda 50 cm storio pilkos žemės sluoksnis. Jame aptikta buitinės keramikos šukių, trys monetos. Viena iš jų yra Rusijos imperatoriaus Pavlo I dvi kapeikos su 1800 m. data. Kita moneta taip pat priskiriama Rusijos imperijai. Ant jos pavaizduotas dvigalvis erelis. Ši moneta labai paveikta korozijos, todėl ką nors daugiau apie ją pasakyti negalima. Kita moneta yra Jono Kazimiero lenkiškas šilingas (kaldinimo metai neaiškūs). Po šiuo sluoksniu prasideda įžemis – žvyras. Archeologinių tyrinėjimų metu rasti radiniai perduoti TIM (iš viso 44 vienetai).

Iškasus perkasą iki įžemio, sienelių pjūviuose fiksuoti du sluoksniai: tamsiai pilkos žemės su smulkiomis griuvenomis ir pilkos žemės. Pilkos žemės sluoksnis išliko ne visur. Vietomis jis suardytas XX a.

Visi archeologinių tyrimų metu rasti radiniai perduoti TIM.

INVESTIGATIONS IN TRAKAI

In 2005 an archaeological investigation was carried out in the 3 places in the old city of Trakai. During the archaeological test investigation at the Karaimų Str. 53 and 55 3 test pits each of the size of 1x2 m were excavated (Fig. 101). An area of 6 m^2 was investigated in total. In the S part of the plot the cultural layer was found to be disturbed, whereas in the N part a 30–40 cm thick cultural layer containing finds of the late 16th – 18th century was discovered. After finding the cultural layer in the N part of the plot a trench of the size of 8x8 m was excavated at the planned location of the future building. The total area of 64 m^2 was investigated (Fig. 102). In the S part of the trench the cultural layer was found to be disturbed, whereas in the N part it was 10–50 cm thick and contained finds dating to the late 16th – 18th century.

At the crossing of the Trakų and Karaimų Str. a trench of the size of 1.5x14 m was excavated (Fig. 103). 21 m^2 were investigated in total. The bottom part of the cultural layer discovered dated to the 18th – 19th century.

During archaeological investigation was carried out at the Vytauto Str. 6 an area of 11 m^2 was investigated (Fig. 104). The remaining part of the plot had been illegally excavated before performing an archaeological investigation. An area of 69 m^2 was excavated in total. During the investigation a foundation fragment was found and two cultural layers were established. The upper one formed in the 20th century, whereas in the lower one finds dating to the 17th – 19th century were discovered.